Aan de Raad

Made, 16 juli 2025

Raadsvergadering 3 juli 2025	**Registratienummer:** 2025017040 **Casenr:** 25.00253
Onderwerp: Kadernota 2026	

Portefeuillehouder: H.T.M. Bakker **Ambtelijke coördinatie:** Concern control **Steller:** M.M.M. Heijmans	**Bijlagen:** 1. Raadsbesluit	**Voorbereiden op:** ☐ Informatietafels ☐ Gesprekstafel

SAMENVATTING

Met de kadernota geven we richting voor het opstellen van de begroting 2026 en de meerjarenraming tot en met 2029. Belangrijke thema's zijn de stijgende kosten in het sociaal domein, investeren in onze levendige dorpen en het behouden van een sluitende meerjarenbegroting ondanks financiële onzekerheden. Ondanks de onzekerheden blijven we inzetten op (strategische) investeringen en het verbeteren van de positie van de gemeente, binnen de kaders van een verantwoord financieel beleid.

VOORGESCHIEDENIS

Met de kadernota 2026 geeft het college richting aan de voorbereiding van de Begroting 2026 en de meerjarenraming tot en met 2029.
De dialoog met de raad over de uitgangspunten in de kadernota wordt meegenomen in de afwegingen bij het opstellen van de begroting. De definitieve keuzes worden vervolgens vastgelegd in de begroting.
De Kadernota 2026 wordt op 23 juni 2025 in de financiële commissie voorbesproken.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

De Kadernota 2026 schetst de financiële ruimte en de uitgangspunten voor het opstellen van de nieuwe begroting. Naast het financiële kader geeft de kadernota ook inhoudelijke richting mee. Daarmee vormt zij een belangrijk moment aan het begin van het begrotingsproces om met de raad in gesprek te gaan over prioriteiten en keuzes.

De VNG wijst er op dat er vanaf 2026 nog steeds sprake is van aanzienlijke financiële onzekerheid rondom de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Hoewel het Rijk voor 2026 eenmalig extra middelen beschikbaar stelt, ontbreekt het aan structurele oplossingen voor de jaren daarna. Dit betekent dat het onduidelijk is of onze inkomsten na 2027 weer voldoende op peil zullen zijn.

HOE PAST DIT BINNEN BELEID EN WETGEVING?

De Kadernota 2026 maakt onderdeel uit van de reguliere Planning & Control-cyclus. De basis voor de kadernota is vastgelegd in de Financiële Verordening. In artikel 4 daarvan is bepaald dat het college van burgemeester en wethouders vóór 1 juli een voorstel indient met de beleidsmatige en financiële kaders voor het volgende begrotingsjaar.

DUURZAAMHEIDSPARAGRAAF
Nee
Toelichting: Niet van toepassing

WAT GAAN WE DOEN?
Na vaststelling van de Kadernota 2026 zal het college op basis van de daarin vastgestelde kaders een conceptbegroting opstellen. Deze begroting wordt in het najaar ter besluitvorming aan de raad voorgelegd**.**

WIE ZIJN DE BETROKKEN PARTIJEN?
College, Financiële commissie, Raad.

WAT ZIJN DE KOSTEN?

Na de vaststelling van de kadernota zal het college met deze kaders een begrotingsvoorstel gaan opstellen. Deze zal in het najaar aan de raad worden voorgelegd. Dit doen we met de onderstaande uitgangspunten:

*€1.000,-

Inschatting totaal	2026	2027	2028	2029
Actueel saldo	-1.711 N	-1.261 N	-690 N	-1.156 N
Effecten meicirculaire 2025 op uitkering Gemeentefonds	1.853 V	1.766 V	1.539 V	1.539 V
Voorjaarsnota 2025	-667 N	-597 N	-597 N	-597 N
Beleidswensen	-532 N	-185 N	-58 N	-58 N
Bijdragen aan Gemeenschappelijke regelingen	-243 N	-243 N	-243 N	-243 N
Uitwerking financiële opgave 2026 e.v.				
Ombuigingen	260 V	260 V	260 V	260 V
Ingroeimodel structurele meerjarige onderhoudskosten	-200 N	-200 N	-200 N	-200 N
Strategische ambities (incl. Dorpshart Lage Zwaluwe)	-65 N	-338 N	-338 N	-714 N
Regioplan spuk Net op Zee, Nederwiek 3				
Dorpshart Lage Zwaluwe		3.200 V		
Klimaatadaptatie / Gat van den Ham				800 V
Geprognosticeerd beeld	**-1.305 N**	**2.402 V**	**-327 N**	**-369 N**

Het resultaat laat op dit moment nog geen sluitende meerjarenraming zien. Dit komt doordat de effecten uit de meicirculaire 2025 van het gemeentefonds nog niet geheel zijn verwerkt in deze kadernota.

In deze kadernota hanteren we het huidige niveau van de algemene uitkering uit het gemeentefonds als ondergrens voor de meerjarenraming. Dit levert een realistischer beeld op van de financiële ruimte dan de eerdere meerjarenbegroting, waarin de volledige impact van de zogenoemde "ravijnjaren" maximaal was verwerkt.
Het Rijk heeft inmiddels incidenteel extra middelen toegezegd voor 2026 en 2027, als gedeeltelijke compensatie van deze korting. De voorlopige berekeningen o.b.v. de meicirculaire bevestigt dat onze inschatting binnen een realistische bandbreedte ligt (ca. 30% tot 50%) van de te verwachten extra middelen.

Onze verwachting is dat de compensatie via de algemene uitkering uit het gemeentefonds voldoende is om voor de jaren 2026 en 2027 een sluitende begroting te realiseren. In de begroting 2026 zullen wij deze effecten verwerken en de financiële positie verder actualiseren.
Zodra er meer duidelijkheid is over de definitieve uitkering en rijksmaatregelen, informeren wij u nader.

Begrotingsadvies VNG jeugdzorgkosten

We volgen bij de opstelling van de begroting 2026 het begrotingsadvies van de VNG. De VNG adviseert gemeenten om de tijdelijke extra middelen vooral in te zetten voor het dichten van de tekorten in de jeugdzorg en preventie, maar waarschuwt dat deze compensatie onvoldoende is voor een structurele oplossing. Gemeenten moeten hun begroting sluitend maken, maar de financiële druk en de gevolgen voor jeugdzorg expliciet zichtbaar maken richting het rijk.

Belangrijkste punten uit het VNG-advies voor jeugdzorgkosten

- Maak de begroting voor 2026 en 2027 sluitend, maar wees expliciet over de tekorten en de gevolgen voor jeugdzorg.
- Gebruik de incidentele compensatie en neem een voorschot op waarschijnlijke toekomstige middelen, maar wees transparant over de risico's.
- Neem voor 2028 en verder stelposten op, in afwachting van structurele duidelijkheid.
- Blijf druk uitoefenen op het rijk voor structurele en toereikende financiering van jeugdzorg.

Ombuigingen

In de huidige begroting zijn onderhoudskosten voor o.a. wegen en havens nog niet structureel opgenomen. Deze worden nu incidenteel gedekt, wat op termijn financieel niet houdbaar is. Wij stellen daarom voor om te starten met een meerjarig ingroeimodel, waarin vanaf 2026 jaarlijks € 200.000 structureel wordt toegevoegd voor het onderhoud van o.a. sportvelden, havens en wegen. Dit draagt bij aan een stabiele, toekomstbestendige begroting. Verdere uitbreiding volgt met plannen voor groenbeheer, accommodaties en sportvoorzieningen. De benodigde ombuigingen worden structureel verwerkt in de meerjarenraming.

Tabel Ombuigingen Kadernota 2026 *€1.000,-

Ombuigingen Kadernota 2026	Prog.	2026	2027	2028	2029	
Doorleggen natuur inclusief bouwen aan de markt	3	25 V	25 V	25 V	25	V
Verkoop haven Terheijden	3	30 V	30 V	30 V	30	V
Kostendekkende leges evenementen	1	25 V	25 V	25 V	25	V
Volumeverhoging opbrengsten leges kabels en leidingen	3	45 V	45 V	45 V	45	V
Verlagen kosten afvalstoffenheffing	2	10 V	10 V	10 V	10	V
Verlagen bijdrage exploitatie voetveren	3	20 V	20 V	20 V	20	V
Strenger toetsen op noodzaak maatwerkvoorzieningen WMO	4	25 V	25 V	25 V	25	V
Middelen robuuste rechtsbescherming benutten ter dekking van activiteiten die nu onder subsidie Surplus vallen	4	30 V	30 V	30 V	30	V
Taakstelling bedrijfsvoering	Alg.	50 V	50 V	50 V	50	V
Totalen		**260 V**	**260 V**	**260 V**	**260**	**V**

Op 17 april 2025 heeft de gemeenteraad kennisgenomen van de voorgestelde ombuigingen en een motie aangenomen met het verzoek om de evenementenleges meer kostendekkend te maken. Het College werkt dit voorstel uit en legt dit bij de begroting 2026 aan de raad voor, zodat aanpassing in de legestabel 2026 mogelijk is.

Strategische ambities

In deze kadernota geeft de gemeente richting aan het beleid en de inzet van middelen om strategische ambities te realiseren. Voor de komende jaren zijn diverse majeure projecten voorzien:

- in **2026** staat de aankoop van gronden in Terheijden-Noord en de opstart van de gebiedsontwikkeling rond de haven van Drimmelen centraal.
- in **2027** volgen de ontwikkeling van het Dorpshart Lage Zwaluwe, de aanleg van de bypass Flierstraat en de realisatie van het snelfietspad Wagenberg-Breda;
- in **2028** wordt ingezet op een nieuwe onderwijshuisvestingslocatie voor De Zeggewijzer en Kindcentrum JIJ in Terheijden, waarbij op de vrijgekomen locatie woningbouw mogelijk wordt;
- voor **2029** staan de verkenning en mogelijke doorontwikkeling van het Beverpad richting Moerdijk gepland, evenals de renovatie van basisschool Den Duin in Made.

Al deze projecten dragen bij aan leefbaarheid, bereikbaarheid, duurzaamheid en een toekomstbestendige gemeente, en worden waar mogelijk mede gefinancierd via externe fondsen zoals het Regiofonds Nederwiek 3 en het Multimodaal Mobiliteitspakket.

Tabel 5.1 *€ 1.000,-

Strategische ambities college	Raming kapitaalslasten	Planning 2026	Planning 2027	Planning 2028	Planning 2029	Planning vanaf 2030
Wettelijk taken gemeente Drimmelen						
Onderwijshuisvesting Made	-1.291 N				-351 N	-940 N
Onderwijshuisvesting Terheijden	-485 N					-485 N
Totaal wettelijke taken	**-1.776 N**	**0 V**	**0 V**	**0 V**	**-351 N**	**-1.425 N**
Met onderliggend raadsbesluit						
Dorpshart Lage Zwaluwe	-30 N		-30 N			
Bypass Flierstraat	-63 N		-63 N			
Snelfietsroute Wagenberg-Breda*	-130 N		-130 N			
Snelfietsroute Made-Oosterhout*	p.m.					
Totaal onderliggen raadsbesluit	**-223 N**	**0 V**	**-223 N**	**0 V**	**0 V**	**p.m.**
Nieuwe strategische ambities						
Strategische (grond)aankopen	-65 N	-65 N				
Upgrade haven Drimmelen	-50 N		-50 N			
Beverpad Moerdijk	-25 N				-25 N	
Snelfietsroute Halvezolenlijn (Lage Zwaluwe)	p.m.					
Dorpshart Wagenberg	p.m.					
Totaal nieuwe strategische ambities	**-140 N**	**-65 N**	**-50 N**	**0 V**	**-25 N**	**p.m.**
Totaal kapitaallasten	**-2.139 N**	**-65 N**	**-273 N**	**0 V**	**-376 N**	**-1.425 N**

* Bij de berekening van de geraamde kapitaalslasten is nog geen rekening gehouden met mogelijke co-financiering vanuit het Multi Modale Mobiliteits Pakket.

Regioplan specifieke uitkering Net op Zee, Nederwiek 3
Onze gemeente maakt deel uit van de Powerportregio Moerdijk, waar grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden, waaronder het energieproject Net op Zee Nederwiek 3. Daarbij wordt windenergie via een ondergrondse kabel naar Geertruidenberg gebracht, waar ook een converterstation komt. In het kader van dit project stelt het Rijk € 50 miljoen beschikbaar aan de regio om te investeren in leefbaarheid.

Op basis van het bestuursakkoord van 21 juni 2024 ontvangt onze gemeente € 11,7 miljoen bruto, voorlopig berekend op € 9,6 miljoen netto na btw. Over de verdeling van een resterend bedrag van € 8,6 miljoen moeten nog afspraken worden gemaakt met Geertruidenberg, Moerdijk en Drimmelen. Ook over een tweede tranche van € 44,1 miljoen, bedoeld voor 10 gemeenten, moeten nog afspraken volgen in een regioplan. De middelen zijn afkomstig van de EU, via het Rijk en de Provincie, waarbij de Provincie als regiokassier fungeert. Projecten moeten bijdragen aan natuurbehoud, een betere leefomgeving, een sterke regionale economie of versnelling van de energietransitie. De definitieve projectaanvraag moet voor 31 december 2025 worden ingediend; de middelen moeten uiterlijk in 2032 besteed en verantwoord zijn.

Herverdeling middelen regioplan Net op Zee Nederwiek 3
Door het college is besloten de middelen die beschikbaar komen vanuit het regiofonds te verdelen over 4 projecten:

Project	bedrag x €1 mln.
Bedrijventerrein Brieltjenspolder	3,5
Dongemondcollege	3,5
Dorpshart Lage Zwaluwe	1,8
Klimaatadaptatie / Gat van den Ham	0,8
Totaal	**9,6**

Het project Brieltjenspolder heeft een andere wending gekregen waardoor er voor dat project geen gemeentelijke bijdrage meer nodig is. De gemeente krijgt een faciliterende rol.
Voorgesteld wordt de middelen nu als volgt te verdelen:

Project	bedrag x €1 mln.
Dongemondcollege	5,6
Dorpshart Lage Zwaluwe	3,2
Klimaatadaptatie / Gat van den Ham	0,8
Totaal	**9,6**

Op voorstel van het presidium is besloten de behandeling van de Visie op Onderwijshuisvesting 2026-2036 in september te agenderen. Het college heeft de verwerking van deze visie in deze kadernota, vooruitlopend op de behandeling door de raad, al wel doorgezet.

WAT ZIJN DE ALTERNATIEVEN?
Voor de kadernota zijn er meerdere alternatieven denkbaar, het is aan de raad om het college eventuele alternatieve denklijnen en aandachtspunten mee te geven voor het opstellen van de begroting.

HOE GAAN WE COMMUNICEREN?
Na vaststelling van de Kadernota 2026 worden deze gepubliceerd via het P&C-portaal. Daarnaast wordt, onder regie van de portefeuillehouder, op de gebruikelijke wijze over de uitkomsten gecommuniceerd via een persbericht.

WAT IS DE VERVOLGPROCEDURE?
In de zomerperiode zal aan de hand van de kadernota een begroting worden opgesteld. In het najaar zal deze aan de raad worden aangeboden.

Burgemeester en wethouders van Drimmelen

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

,

De raad van de gemeente Drimmelen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.;3 juli 2025

gelet op Financiële Verordening gemeente Drimmelen ex. Artikel 212 Gemeentewet;

B e s l u i t :

1. In te stemmen met de in de Kadernota 2026 opgenomen kaders en beleidsvoornemens als uitgangspunt voor het opstellen van de begroting 2026-2029;
2. In te stemmen met de voorgestelde verdeling van de beschikbare middelen vanuit het regiofonds specifieke uitkering Net op Zee, Nederwiek 3;

Made, 16 juni 2025

de raad voornoemd,

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening